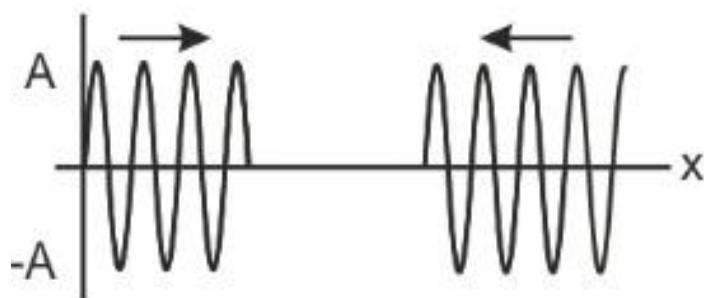

Φυσική Γ Λυκείου

Θετικής & Τεχνολογικής Κατεύθυνσης

4^ο ΣΕΤ Ασκήσεων

Επαλληλία Κυμάτων

Συμβολή - Στάσιμα Κύματα

Δεκέμβρης - 2011

Παράδοση: 9 Γενάρη 2012

Διδάσκων: Καραδημητρίου Μιχάλης

<http://perifysikhs.wordpress.com>

Θέματα τύπου Β

B.1. Δύο σύγχρονες κυματικές πηγές Π_1 , Π_2 ταλαντώνονται κάθετα στην επιφάνεια ενός υγρού με το ίδιο πλάτος A , παράγοντας κύματα συχνότητας f και μήκους κύματος λ .

Σημείο (Σ) της επιφάνειας του υγρού απέχει κατά $r_1 = 4\lambda$ από την πηγή Π_1 και

κατά $r_2 = \frac{17}{6}\lambda$ από την πηγή Π_2 . Η μέγιστη ταχύτητα ταλάντωσης του σημείου (Σ) αφού συμβάλλουν σε αυτό τα κύματα ισούται με:

α) $u_{max} = 2\sqrt{3}\pi f A$.

β) $u_{max} = 4\pi f A$.

γ) $u_{max} = \pi f A$.

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση και να δικαιολογήσετε την επιλογή σας.

B.2. Κατά μήκος μίας ελαστικής χορδής που ταυτίζεται με τον άξονα $x'Ox$ έχει δημιουργηθεί στάσιμο κύμα, ως αποτέλεσμα της συμβολής δύο αντίθετα διαδιδόμενων αρμονικών κυμάτων με το ίδιο πλάτος και το ίδιο μήκος κύματος $\lambda = 0,8\text{m}$. Στο σημείο O ($x=0$) έχει δημιουργηθεί κοιλία.

Τα σημεία A ($x_A = 0,4\text{ m}$) και

B ($x_B = 1,6\text{ m}$) παρουσιάζουν διαφορά φάσης:

α) $\Delta\phi = \pi\text{ rad}$.

β) $\Delta\phi = \pi/2\text{ rad}$.

γ) $\Delta\phi = 0\text{ rad}$.

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση και να δικαιολογήσετε την επιλογή σας.

B.3. Δύο σύγχρονες κυματικές πηγές A και B ταλαντώνονται κάθετα στην επιφάνεια ενός υγρού με το ίδιο πλάτος, παράγοντας κύματα με μήκος κύματος $\lambda = 0,8\text{ m}$. Σημείο Σ της επιφάνειας του υγρού απέχει $r_1 = 2,6\text{ m}$ από την πηγή A και μετά τη συμβολή των κυμάτων σε αυτό παραμένει ακίνητο. Η απόσταση r_2 του Σ από την πηγή B μπορεί να είναι ίση με:

α) $1,8 \text{ m}$.

β) $0,6 \text{ m}$.

γ) 2 m .

B.4. Δύο σύγχρονες κυματικές πηγές Α και Β ταλαντώνονται κάθετα στην επιφάνεια ενός υγρού με το ίδιο πλάτος, παράγοντας κύματα με μήκος κύματος λ . Αν η απόσταση των πηγών ισούται με λ , τότε μεταξύ των πηγών διέρχονται:

α) δύο υπερβολές ενίσχυσης και δύο υπερβολές απόσβεσης.

β) μία υπερβολή ενίσχυσης και δύο υπερβολές απόσβεσης.

γ) μία υπερβολή ενίσχυσης και καμία υπερβολή απόσβεσης.

Να επιλέξετε τη σωστή πρόταση και να δικαιολογήσετε την επιλογή σας.

B.5. Δύο σύγχρονες κυματικές πηγές Π_1 , Π_2 ταλαντώνονται κάθετα στην επιφάνεια ενός υγρού με το ίδιο πλάτος $A = 0,4 \text{ m}$ και περίοδο $T = 0,1 \text{ s}$. Τα παραγόμενα κύματα έχουν μήκος κύματος λ . Σημείο (Σ) της επιφάνειας απέχει r_1 από την πηγή Π_1 και r_2 από την πηγή Π_2 , με $r_1 - r_2 = \frac{31\lambda}{6}$. Το σημείο (Σ), μετά τη συμβολή των κυμάτων σε αυτό, έχει μέγιστη ταχύτητα ταλάντωσης μέτρου:

α) $16\pi \text{ m/s}$.

β) $8\pi\sqrt{3} \text{ m/s}$.

γ) $2\pi \text{ m/s}$.

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση και να δικαιολογήσετε την επιλογή σας.

B.6. Δύο σύγχρονες κυματικές πηγές Π_1 , Π_2 ταλαντώνονται κάθετα στην ελαστική επιφάνεια ενός υγρού με το ίδιο πλάτος A , παράγοντας κύματα με μήκος κύματος λ . Τα κύματα συμβάλλουν στη επιφάνεια του υγρού. Το πλήθος των υπερβολών ενίσχυσης που τέμνουν

το τμήμα που συνδέει τις πηγές:

α) είναι άρτιο.

β) είναι περιττό.

γ) είναι άρτιο αν οι πηγές απέχουν κατά ακέραιο πολλαπλάσιο του λ και περιττό αν οι πηγές απέχουν περιττό πολλαπλάσιο του $\lambda/2$.

Να επιλέξετε τη σωστή πρόταση και να δικαιολογήσετε την επιλογή σας.

B.7. Σε ένα γραμμικό ελαστικό μέσο διαδίδονται προς αντίθετες κατευθύνσεις δύο εγκάρσια αρμονικά κύματα με το ίδιο πλάτος A και το ίδιο μήκος κύματος λ , με αποτέλεσμα στη χορδή να έχει δημιουργηθεί στάσιμο κύμα. Τα σημεία A και B του μέσου είναι κοιλίες ενώ $AB = 3\lambda$.

Μεταξύ των A και B εμφανίζονται:

α) 6 κοιλίες.

β) 6 δεσμοί.

γ) 5 δεσμοί.

Να επιλέξετε τη σωστή πρόταση και να δικαιολογήσετε την επιλογή σας.

B.8. Σε ένα γραμμικό ελαστικό μέσο διαδίδονται προς αντίθετες κατευθύνσεις δύο εγκάρσια αρμονικά κύματα με πλάτος $A = 0,2 \text{ m}$ και συχνότητα $f = 5 \text{ Hz}$. Τα κύματα διαδίδονται με ταχύτητα $u = 2 \text{ m/s}$ και δημιουργούν στάσιμο κύμα, με κοιλία στο σημείο $O(x = 0)$, για το οποίο γνωρίζουμε ότι τη χρονική στιγμή $t = 0$ διέρχεται από τη θέση ισορροπίας του με θετική ταχύτητα.

Το στάσιμο κύμα έχει εξίσωση:

α) $y = 0,4 \sigma \nu \nu (5\pi x) \eta \mu (10\pi t)$ (S.I.)

β) $y = 0,4 \sigma \nu \nu (10\pi x) \eta \mu (5\pi t)$ (S.I.)

γ) $y = 0,4 \sigma \nu \nu (5\pi x) \eta \mu (5\pi t)$ (S.I.)

<http://perifysikhs.wordpress.com>

Μιχάλης Ε. Καραδημητρίου, Φυσικός Msc

Σελίδα 4

Να επιλέξετε τη σωστή πρόταση και να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

B.9. Κατά μήκος μίας ελαστικής χορδής που ταυτίζεται με τον άξονα $x'Ox$ έχει δημιουργηθεί στάσιμο κύμα, ως αποτέλεσμα της συμβολής δύο αντίθετα διαδιδόμενων αρμονικών κυμάτων με το ίδιο πλάτος και την ίδια συχνότητα. Τα σημεία A και B της χορδής είναι διαδοχικά σημεία στα οποία εμφανίζονται κοιλίες σε συμφωνία φάσης.

Μεταξύ των A και B υπάρχουν:

- α) δύο δεσμοί.
- β) ένας δεσμός.
- γ) τρεις δεσμοί.

Να επιλέξετε τη σωστή πρόταση και να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

B.10. Σε ένα γραμμικό ελαστικό μέσο διαδίδονται προς αντίθετες κατευθύνσεις δύο εγκάρσια αρμονικά κύματα με ίσα πλάτη και ίσες συχνότητες. Τα κύματα συμβάλλουν και δημιουργούν στάσιμο κύμα. Δύο υλικά σημεία K , Λ του μέσου απέχουν μεταξύ τους απόσταση $\frac{\lambda}{4}$. Η διαφορά φάσης με την οποία ταλαντώνονται τα σημεία K και Λ μπορεί να είναι ίση με:

- α) 0.
- β) $\pi/4$.
- γ) $\pi/2$.

Να επιλέξετε τη σωστή πρόταση και να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

B.11. Σε ένα γραμμικό ελαστικό μέσο διαδίδονται προς αντίθετες κατευθύνσεις δύο εγκάρσια αρμονικά κύματα με πλάτος A και μήκος κύματος $\lambda = 1,2 \text{ m}$. Τα κύματα συμβάλλουν και δημιουργούν στάσιμο κύμα, με κοιλία στο σημείο $O(x = 0)$. Τα υλικά σημεία O και $A(x_A > 0)$ είναι διαδοχικά σημεία με μέγιστο πλάτος ταλάντωσης που βρίσκονται σε συμφωνία φάσης.

Η συντεταγμένη της θέσης του σημείου Α είναι:

α) $x_A = 0,3 \text{ m}$.

β) $x_A = 0,6 \text{ m}$.

γ) $x_A = 1,2 \text{ m}$.

Να επιλέξετε τη σωστή πρόταση και να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

B.12. Σε ένα γραμμικό ελαστικό μέσο διαδίδονται προς αντίθετες κατευθύνσεις δύο εγκάρσια αρμονικά κύματα με πλάτος A και μήκος κύματος λ . Το σημείο Α του μέσου είναι δεσμός ενώ το σημείο Β είναι κοιλία. Μεταξύ των Α και Β εμφανίζονται τρεις κοιλίες.

Η απόσταση μεταξύ των Α και Β ισούται με:

α) $\frac{5}{4}\lambda$.

β) $\frac{7}{4}\lambda$.

γ) $\frac{7}{2}\lambda$.

Να επιλέξετε τη σωστή πρόταση και να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

B.13. Δύο σύγχρονες κυματικές πηγές Π_1, Π_2 βρίσκονται στα σημεία (Α) και (Β) αντίστοιχα της ελαστικής επιφάνειας ενός υγρού. Οι πηγές ταλαντώνονται κάθετα στην επιφάνεια του υγρού με το ίδιο πλάτος A , παράγοντας κύματα με μήκος κύματος λ . Αν $(AB) = 2,4\lambda$, τότε μεταξύ των (Α) και (Β) και επί του (ΑΒ) το πλήθος των σημείων απόσβεσης είναι:

α) 4.

β) 5.

γ) 6.

Να επιλέξετε τη σωστή πρόταση και να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

<http://perifysikhs.wordpress.com>

Μιχάλης Ε. Καραδημητρίου, Φυσικός Msc

B.14. Δύο σύγχρονες κυματικές πηγές Π_1, Π_2 βρίσκονται στα σημεία (Α) και (Β) αντίστοιχα της ελαστικής επιφάνειας ενός υγρού. Οι πηγές ταλαντώνονται κάθετα στην επιφάνεια του υγρού με το ίδιο πλάτος A , παράγοντας κύματα με μήκος κύματος λ .

Αν $(AB) = 2,4\lambda$, τότε μεταξύ των (Α) και (Β) και επί του (ΑΒ) το πλήθος των σημείων ενίσχυσης είναι:

α) 3.

β) 4.

γ) 5.

Να επιλέξετε τη σωστή πρόταση και να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

B.15. Δύο σύγχρονες κυματικές πηγές Π_1, Π_2 βρίσκονται στα σημεία (Α) και (Β) αντίστοιχα της ελαστικής επιφάνειας ενός υγρού. Οι πηγές ταλαντώνονται κάθετα στην επιφάνεια του υγρού με το ίδιο πλάτος A , παράγοντας κύματα με μήκος κύματος λ . Τα κύματα των πηγών συμβάλλουν σε σημείο (Σ) της επιφάνειας με χρονική διαφορά $\Delta t = T$.

Η μέγιστη ταχύτητα του υλικού σημείου (Σ) μετά τη συμβολή των κυμάτων είναι:

α) ίση με τη μέγιστη ταχύτητα της ταλάντωσης των πηγών.

β) διπλάσια από τη μέγιστη ταχύτητα της ταλάντωσης των πηγών.

γ) τριπλάσια από τη μέγιστη ταχύτητα της ταλάντωσης των πηγών.

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση και να δικαιολογήσετε την επιλογή σας.

B.16. Δύο σύγχρονες κυματικές πηγές Π_1, Π_2 βρίσκονται στα σημεία (Α) και (Β) αντίστοιχα της ήρεμης επιφάνειας ενός υγρού. Οι πηγές ταλαντώνονται κάθετα στην επιφάνεια του υγρού με το ίδιο πλάτος A , παράγοντας κύματα με μήκος κύματος λ .

Η απόσταση μεταξύ δύο διαδοχικών σημείων απόσβεσης που ανήκουν στο τμήμα (ΑΒ) ισούται με:

α) λ .

β) $\frac{\lambda}{2}$.

γ) $\frac{\lambda}{4}$.

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση και να δικαιολογήσετε την επιλογή σας.

B.17. Κατά μήκος μιας οριζόντιας ελαστικής χορδής μήκους $L = 3,6 \text{ m}$ της οποίας τα άκρα είναι ακλόνητα στερεωμένα σε ακίνητα εμπόδια, έχει δημιουργηθεί στάσιμο κύμα ως αποτέλεσμα της συμβολής δύο αντίθετα διαδιδόμενων αρμονικών κυμάτων με το ίδιο πλάτος και την ίδια συχνότητα f . Τα κύματα διαδίδονται με ταχύτητα $7,2 \text{ m/s}$. Αν μεταξύ των άκρων της χορδής εμφανίζονται 4 δεσμοί, τότε η συχνότητα των κυμάτων είναι:

α) $f = 2,5 \text{ Hz}$.

β) $f = 5 \text{ Hz}$.

γ) $f = 7,5 \text{ Hz}$.

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση και να δικαιολογήσετε την επιλογή σας.

B.18. Κατά μήκος μίας ελαστικής χορδής που ταυτίζεται με τον άξονα x έχει δημιουργηθεί στάσιμο κύμα, ως αποτέλεσμα της συμβολής δύο αντίθετα διαδιδόμενων αρμονικών κυμάτων με το ίδιο πλάτος $A = 0,4 \text{ m}$ και το ίδιο μήκος κύματος λ . Το στάσιμο κύμα έχει

εξίσωση $y = 2A \sin\left(2\pi \frac{x}{\lambda}\right) \eta\mu\left(2\pi \frac{t}{T}\right)$. Η απομάκρυνση του σημείου $A(x_A = \lambda/3)$ τη χρονική στιγμή που το σημείο $B(x_B = 6\lambda/5)$ βρίσκεται σε μέγιστη θετική απομάκρυνση ισούται με:

α) $0,4 \text{ m}$.

β) $-0,4 \text{ m}$.

γ) $0,2 \text{ m}$.

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση και να δικαιολογήσετε την επιλογή σας.

B.19. Κατά μήκος μίας ελαστικής χορδής που ταυτίζεται με τον άξονα x έχει δημιουργηθεί στάσιμο κύμα, ως αποτέλεσμα της συμβολής δύο αντίθετα διαδιδόμενων αρμονικών κυμάτων ίδιας συχνότητας και ίδιου πλάτους, έτσι ώστε στο σημείο $O(x = 0)$ να δημιουργείται κοιλία. Τα σημεία $A(x_A = 4,5\lambda)$ και $B(x_B = 6\lambda)$:

α) ταλαντώνονται σε αντίθεση φάσης.

β) ταλαντώνονται σε συμφωνία φάσης.

γ) είναι ακίνητα.

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση και να δικαιολογήσετε την επιλογή σας.

Θέματα τύπου Γ

Γ.1. Δύο σύγχρονες κυματικές πηγές Π_1, Π_2 ταλαντώνονται με το ίδιο πλάτος $A = 0,2\text{ m}$, κάθετα στην ελαστική επιφάνεια ενός υγρού, παράγοντας κύματα με μήκος κύματος $\lambda = 0,6\text{ m}$. Οι πηγές ξεκινούν να ταλαντώνονται τη χρονική στιγμή $t = 0$ με θετική ταχύτητα. Σημείο (Σ) της επιφάνειας απέχει κατά $r_1 = 7,6\text{ m}$ από την πηγή Π_1 και κατά $r_2 = 4,8\text{ m}$ από την πηγή Π_2 . Το (Σ) ξεκινά να ταλαντώνεται τη χρονική στιγμή $t = 12\text{ s}$.

α) Να υπολογίσετε το πλάτος της ταλάντωσης του (Σ) μετά τη συμβολή των κυμάτων σε αυτό.

β) Να γράψετε την εξίσωση της απομάκρυνσης του (Σ) σε συνάρτηση με το χρόνο, αφού συμβάλλουν σε αυτό τα κύματα.

γ) Να υπολογίσετε την επιτάχυνση του (Σ) τη χρονική στιγμή $t' = \frac{707}{16}\text{ s}$.

δ) Να υπολογίσετε το πηλίκο της κινητικής ενέργειας του σημείου Σ προς την ενέργεια ταλάντωσής του, τη χρονική στιγμή t' .

(Θεωρήστε ότι $\pi^2 = 10$)

Γ.2. Δύο σύγχρονες κυματικές πηγές Π_1 και Π_2 βρίσκονται στα σημεία Α και Β αντίστοιχα, της ήρεμης επιφάνειας ενός υγρού και απέχουν κατά $d = 4\text{ m}$. Οι πηγές ταλαντώνονται

κάθετα στην επιφάνεια του υγρού χωρίς αρχική φάση, δημιουργώντας κύματα μήκους $\lambda = 0,8 \text{ m}$ τα οποία διαδίδονται με ταχύτητα 2 m/s . Η πηγή Π_1 ισαπέχει από το σημείο (Σ) της επιφάνειας και από το μέσο Μ του ΑΒ. Στο (Σ) τα κύματα φτάνουν με χρονική διαφορά $\Delta t = 0,8 \text{ s}$. Το σημείο Μ ταλαντώνεται με πλάτος $0,8 \text{ m}$.

α) Να εξετάσετε το είδος της συμβολής που συμβαίνει στο (Σ).

β) Να υπολογίσετε τις αποστάσεις r_1 και r_2 .

γ) Να προσδιορίσετε τις θέσεις των σημείων απόσβεσης μεταξύ των Α και Β.

Γ.3. Δύο σύγχρονες κυματικές πηγές Π_1 και Π_2 βρίσκονται στα σημεία Α και Β αντίστοιχα, της επιφάνειας ενός υγρού. Τη χρονική στιγμή $t = 0$ οι πηγές ξεκινούν να ταλαντώνονται κάθετα στην επιφάνεια του υγρού, με την απομάκρυνση τους να περιγράφεται από την εξίσωση $y = A\eta\mu\omega t$ (S.I.). Τα κύματα που δημιουργούν διαδίδονται με ταχύτητα 2 m/s . Σημείο (Σ) της επιφάνειας απέχει κατά r_1 από την πηγή Π_1 και κατά $r_2 = 2 \text{ m}$, ($r_2 > r_1$) από την πηγή Π_2 . Εξαιτίας του κύματος που προέρχεται από την πηγή Π_1 το (Σ) εκτελεί απλή αρμονική ταλάντωση με εξίσωση $y_{1\Sigma} = 0,4\eta\mu 2\pi (2t - 1,75)$ (S.I.).

α) Να υπολογίσετε την απόσταση r_1 .

β) Να γράψετε την εξίσωση της ταχύτητας του σημείου (Σ).

γ) Να υπολογίσετε την ελάχιστη συχνότητα ταλάντωσης των πηγών, ώστε το (Σ) να είναι σημείο απόσβεσης.

Γ.4. Δύο σύγχρονες κυματικές πηγές Π_1 και Π_2 βρίσκονται στα σημεία Α και Β αντίστοιχα, της επιφάνειας ενός υγρού. Τη χρονική στιγμή $t = 0$ οι πηγές ξεκινούν να ταλαντώνονται κάθετα στην επιφάνεια του υγρού, με την απομάκρυνση τους να περιγράφεται από την εξίσωση $y = A\eta\mu\omega t$ (S.I.). Τα κύματα που δημιουργούν έχουν μήκος κύματος $\lambda = 0,4 \text{ m}$. Σημείο (Σ) της επιφάνειας απέχει κατά $r_1 = 2,5 \text{ m}$ από την πηγή Π_1 και κατά $r_2 = 4 \text{ m}$ από την πηγή Π_2 . Αφού τα κύματα συμβάλλουν στο (Σ), αυτό εκτελεί απλή αρμονική ταλάντωση με συχνότητα 5 Hz και πλάτος 1 m .

α) Να υπολογίσετε τη χρονική διαφορά άφιξης των κυμάτων στο (Σ) καθώς και τη διαφορά φάσης με την οποία φτάνουν.

β) Να υπολογίσετε το πλάτος των κυμάτων.

γ) Να γράψετε την εξίσωση απομάκρυνσης του Σ σε συνάρτηση με το χρόνο, μετά τη συμβολή των κυμάτων σε αυτό.

δ) Να υπολογίσετε την ελάχιστη συχνότητα ταλάντωσης των πηγών, ώστε το (Σ) να είναι ακίνητο μετά τη συμβολή των κυμάτων.

Γ.5. Δύο σύγχρονες κυματικές πηγές Π_1 και Π_2 βρίσκονται στα σημεία Α και Β αντίστοιχα, της επιφάνειας ενός υγρού. Τη χρονική στιγμή $t = 0$ οι πηγές ξεκινούν να ταλαντώνονται κάθετα στην επιφάνεια του υγρού, με την απομάκρυνση τους να περιγράφεται από την εξίσωση $y = 0,2\eta\mu(10\pi t)$ (S.I.). Τα κύματα που δημιουργούν έχουν μήκος κύματος $\lambda = 0,4\text{ m}$. Σημείο (Σ) της επιφάνειας απέχει κατά $r_1 = 2,5\text{ m}$ από την πηγή Π_1 και κατά $r_2 > r_1$ από την πηγή Π_2 . Τα δύο κύματα φτάνουν στο (Σ) με χρονική διαφορά $0,3\text{ s}$.

α) Να υπολογίσετε την ταχύτητα διάδοσης των κυμάτων.

β) Να υπολογίσετε την απόσταση r_2 .

γ) Να εξετάσετε το είδος της συμβολής που συμβαίνει στο σημείο (Σ).

δ) Να γράψετε τη χρονική εξίσωση της δύναμης επαναφοράς που δέχεται ένα σημειακό κομμάτι ξύλου μάζας $m = 5\text{ g}$ που αρχικά ισορροπούσε στο σημείο (Σ).

(Θεωρήστε ότι $\pi^2 = 10$)

Γ.6. Δύο σύγχρονες κυματικές πηγές Π_1 και Π_2 βρίσκονται στα σημεία Α και Β αντίστοιχα, της επιφάνειας ενός υγρού και απέχουν κατά $d = 2\text{ m}$. Οι πηγές ταλαντώνονται κάθετα στην επιφάνεια του υγρού χωρίς αρχική φάση, δημιουργώντας κύματα μήκους κύματος $\lambda = 1,2\text{ m}$ και πλάτους $A = 1\text{ m}$. Σημείο (Λ) του ΑΒ ξεκινά να ταλαντώνεται τη χρονική στιγμή $t' = 0,2\text{ s}$ και είναι το πλησιέστερο σημείο στην πηγή Π_2 το οποίο μετά τη συμβολή των κυμάτων σε αυτό ταλαντώνεται με μέγιστο πλάτος.

α) Να υπολογίσετε τις αποστάσεις του (Λ) από τις κυματικές πηγές.

β) Να υπολογίσετε την ταχύτητα ταλάντωσης του (Λ) τη στιγμή που τα κύματα συμβάλλουν στο μέσο Μ του ΑΒ.

γ) Να υπολογίσετε την απόσταση (ΚΛ) όπου (Κ) το πλησιέστερο στην Π_1 ακίνητο σημείο του ΑΒ.

δ) Σημείο (Ζ) της επιφάνειας ανήκει στην ίδια υπερβολή απόσβεσης με το (Κ). Αν αυξήσουμε κατά 20 % τη συχνότητα των πηγών, να υπολογίσετε το νέο πλάτος ταλάντωσης του σημείου (Ζ).

Δίνεται $\sin(4\pi/5) \approx -0,81$.

Γ.7. Οριζόντια ελαστική χορδή μήκους $L = 1,2 \text{ m}$ έχει τα άκρα της στερεωμένα σε ακλόνητα εμπόδια. Στη χορδή έχει δημιουργηθεί στάσιμο κύμα, ως αποτέλεσμα της ταυτόχρονης διάδοσης στη χορδή δύο αντίρροπα διαδιδόμενων κυμάτων, με το ίδιο πλάτος $A = 0,2 \text{ m}$ και το ίδιο μήκος κύματος $\lambda = 0,4 \text{ m}$.

α) Πόσες κοιλίες εμφανίζονται στη χορδή;

β) Να σχεδιάσετε το στιγμιότυπο της χορδής τη χρονική στιγμή κατά την οποία η πλησιέστερη κοιλία στο αριστερό άκρο της χορδής βρίσκεται σε μέγιστη θετική απομάκρυνση.

γ) Να υπολογίσετε το ποσοστό μεταβολής της συχνότητας των κυμάτων που πρέπει να επιφέρουμε, ώστε στη χορδή να εμφανίζονται 5 κοιλίες.

Γ.8. Δύο εγκάρσια αρμονικά κύματα με το ίδιο πλάτος και την ίδια συχνότητα διαδίδονται με αντίθετες κατευθύνσεις σε γραμμικό ελαστικό μέσο το οποίο ταυτίζεται με τον οριζόντιο άξονα x' Οχ. Τα κύματα συμβάλλουν και δημιουργούν στάσιμο κύμα με κοιλία στο σημείο $O(x = 0)$. Η εξίσωση του στάσιμου κύματος είναι: $y = 0,4 \sin(2,5\pi x) \eta\mu(20\pi t)$ (S.I.).

α) Να υπολογίσετε την ταχύτητα διάδοσης των οδεύοντων κυμάτων.

β) Να γράψετε τις εξισώσεις των οδεύοντων κυμάτων.

γ) Να υπολογίσετε την οριζόντια απόσταση μεταξύ του 3^{ου} δεσμού του θετικού ημιάξονα και της 2^{ης} κοιλίας του θετικού ημιάξονα η οποία βρίσκεται σε συμφωνία φάσης με την κοιλία που

σχηματίζεται στο σημείο $O(x = 0)$.

δ) Να υπολογίσετε τη μέγιστη ταχύτητα ταλάντωσης του σημείου $Z(x_Z > 0)$ του οποίου η απόσταση από το $O(x = 0)$ είναι μεγαλύτερη από την απόσταση του 2^{ου} δεσμού του θετικού ημιάξονα από το $O(x = 0)$ κατά $d = 1/3 \text{ m}$.

Γ.9. Δύο εγκάρσια αρμονικά κύματα με πλάτος A , μήκος κύματος $\lambda = 0,4 \text{ m}$ και συχνότητα 1 Hz διαδίδονται με αντίθετες κατευθύνσεις σε χορδή η οποία ταυτίζεται με τον οριζόντιο άξονα $x'Ox$. Τα κύματα συμβάλλουν δημιουργώντας στάσιμο κύμα το οποίο στη θέση $O(x = 0)$ της χορδής εμφανίζει κοιλία. Το μέγιστο πλάτος ταλάντωσης των σημείων του μέσου ισούται με $1,6 \text{ cm}$.

α) Να γράψετε την εξίσωση του δημιουργούμενου στάσιμου κύματος.

β) Αν $\Delta \left(x_\Delta = \frac{8}{15} \text{ m} \right)$ υλικό σημείο της χορδής με μάζα $m = 2 \text{ g}$, να υπολογίσετε τη μέγιστη δύναμη επαναφοράς που δέχεται το Δ κατά την ταλάντωσή του.

γ) Να υπολογίσετε την ταχύτητα του σημείου $A(x_A = 4,25 \text{ m})$ τη στιγμή που το σημείο $B(x_B = 4,65 \text{ m})$ διέρχεται από τη θέση ισορροπίας του με θετική ταχύτητα.

(Δίνεται $\pi^2 = 10$)

Γ.10. Δύο εγκάρσια αρμονικά κύματα με πλάτος $A = 0,4 \text{ m}$, μήκος κύματος $\lambda = 0,4 \text{ m}$ και συχνότητα $f = 4 \text{ Hz}$ διαδίδονται με αντίθετες κατευθύνσεις σε ελαστική χορδή η οποία ταυτίζεται με τον οριζόντιο άξονα $x'Ox$. Τα κύματα συμβάλλουν και δημιουργούν στάσιμο κύμα το οποίο στη θέση $O(x = 0)$ εμφανίζει κοιλία. Τα σημεία A και B της χορδής ταλαντώνονται με πλάτος $A' = 0,8 \text{ m}$ και μεταξύ τους παρεμβάλλονται 3 δεσμοί.

α) Να γράψετε την εξίσωση του στάσιμου κύματος.

β) Να υπολογίσετε την απόσταση AB .

γ) Να υπολογίσετε την απομάκρυνση και την ταχύτητα του σημείου A όταν η απομάκρυνση του

σημείου Β είναι $y_B = 0,2\sqrt{7} \text{ m}$ και η ταχύτητα του θετική.

δ) Να σχεδιάσετε το στιγμιότυπο του τμήματος ΑΒ τη χρονική στιγμή $t_2 = t_1 + T/4$, όπου t_1 χρονική στιγμή κατά την οποία το σημείο Α διέρχεται από τη θέση ισορροπίας με θετική ταχύτητα.

Γ.11. Δύο εγκάρσια αρμονικά κύματα με το ίδιο πλάτος και την ίδια συχνότητα διαδίδονται με αντίθετες κατευθύνσεις σε γραμμικό ελαστικό μέσο το οποίο ταυτίζεται με τον οριζόντιο άξονα x' Οχ. Τα κύματα συμβάλλουν και δημιουργούν στάσιμο κύμα το οποίο στη θέση $O(x=0)$ εμφανίζει κοιλία. Η εξίσωση του στάσιμου κύματος είναι: $y = 0,4\sigma\sigma\nu(2,5\pi x)\eta\mu(20\pi t)$.

α) Να προσδιορίσετε τη θέση του δεσμού $A(x_A)$ του θετικού ημιάξονα μεταξύ του οποίου και του $O(x=0)$ παρεμβάλλονται 2 ακόμα δεσμοί.

β) Να γράψετε την εξίσωση ταλάντωσης του σημείου Β ($x_B = 3,2 \text{ m}$).

γ) Να υπολογίσετε το πλήθος των δεσμών μεταξύ των Α και Β.

Γ.12. Δύο εγκάρσια αρμονικά κύματα με πλάτος $0,8 \text{ m}$ και συχνότητα 5 Hz διαδίδονται με αντίθετες κατευθύνσεις σε γραμμικό ελαστικό μέσο το οποίο ταυτίζεται με τον οριζόντιο άξονα x' Οχ. Το κάθε κύμα εξαναγκάζει το σημείο $O(x=0)$ σε ταλάντωση της μορφής $y_0 = A\eta\mu\omega t$. Τα κύματα συμβάλλουν και δημιουργούν στάσιμο κύμα όπου δύο διαδοχικές κοιλίες απέχουν κατά $0,2 \text{ m}$.

α) Να υπολογίσετε την ταχύτητα διάδοσης των οδεύοντων κυμάτων.

β) Να γράψετε την εξίσωση του στάσιμου κύματος.

γ) Να υπολογίσετε το πλήθος των ακίνητων σημείων του τμήματος ΟΔ, όπου Δ ($x_\Delta = 0,8 \text{ m}$)

δ) Να σχεδιάσετε το στιγμιότυπο του τμήματος ΟΔ της χορδής τη χρονική στιγμή $t_1 = 0,35 \text{ s}$

Γ.13. Σε ένα γραμμικό ελαστικό μέσο το οποίο ταυτίζεται με τον οριζόντιο άξονα $x'Ox$,

διαδίδονται τα:
$$\begin{cases} y_1 = -0,2\eta\mu 2\pi(t - 2,5x) \\ y_2 = 0,2\eta\mu 2\pi(t + 2,5x) \end{cases} \quad (S.I.)$$

Τα κύματα συμβάλλουν και δημιουργούν στάσιμο κύμα.

α) Να γράψετε την εξίσωση του στάσιμου κύματος.

β) Να γράψετε τη συνθήκη κοιλιών και τη συνθήκη δεσμών.

γ) Να υπολογίσετε το πλήθος των δεσμών μεταξύ του σημείου $O(x = 0)$ και του σημείου $A(x_A = 5\text{ m})$.

Θέματα τύπου Δ - Προβλήματα

Δ.1. Δύο σύγχρονες κυματικές πηγές Π_1 και Π_2 βρίσκονται στα σημεία A και B αντίστοιχα, της επιφάνειας ενός υγρού. Τη χρονική στιγμή $t = 0$ οι πηγές ξεκινούν να ταλαντώνονται κάθετα στην επιφάνεια του υγρού, με την απομάκρυνση τους να περιγράφεται από την εξίσωση $y = 0,2\eta\mu 4\pi t$ (S.I.). Τα παραγόμενα κύματα έχουν μήκος κύματος $\lambda = 0,1\text{ m}$. Σημείο (Σ) της επιφάνειας απέχει κατά $r_1 = 0,3\text{ m}$ από την πηγή Π_1 και κατά $r_2 = 0,8\text{ m}$ από την πηγή Π_2 .

α) Να γράψετε τις εξισώσεις των επιμέρους ταλαντώσεων που υποχρεώνεται να εκτελέσει το σημείο (Σ), εξαιτίας των δύο κυμάτων που φτάνουν σε αυτό από κάθε πηγή.

β) Να υπολογίσετε το πλάτος ταλάντωσης του σημείου (Σ), μετά τη συμβολή των κυμάτων σε αυτό.

γ) Να γράψετε την εξίσωση επιτάχυνσης του υλικού σημείου (Σ) σε συνάρτηση με το χρόνο για $t \geq 0$.

(Θεωρήστε ότι $\pi^2 = 10$)

Δ.2. Δύο σύγχρονες κυματικές πηγές Π_1 και Π_2 βρίσκονται στα σημεία A και B αντίστοιχα, της επιφάνειας ενός υγρού. Τη χρονική στιγμή $t = 0$ οι πηγές ξεκινούν να ταλαντώνονται κάθετα στην επιφάνεια του υγρού, με την απομάκρυνση τους να περιγράφεται από την

εξίσωση $y = 0,2\eta\mu 10\pi t$ (S.I.). Σημείο (Σ) της επιφάνειας απέχει κατά $r_1 = 4,2\text{ m}$ από την πηγή Π_1 και κατά $r_2 > r_1$ από την πηγή Π_2 . Το (Σ) ξεκινά να ταλαντώνεται τη χρονική στιγμή $t_1 = 1,05\text{ s}$ ενώ από τη χρονική στιγμή $t_2 = 1,55\text{ s}$ και έπειτα σταματά να κινείται.

α) Να υπολογίσετε την ταχύτητα των κυμάτων και την απόσταση r_2 .

β) Να γράψετε την εξίσωση της απομάκρυνσης του (Σ) σε συνάρτηση με το χρόνο και της ταχύτητας ταλάντωσης του σε συνάρτηση με το χρόνο.

γ) Να κάνετε τη γραφική παράσταση της αλγεβρικής τιμής της επιτάχυνσης του (Σ) ως συνάρτηση του χρόνου σε κατάλληλα βαθμολογημένο σύστημα αξόνων.

δ) Να υπολογίσετε την ελάχιστη συχνότητα των κυμάτων που μπορούμε να προκαλέσουμε ώστε στο σημείο (Σ) να υπάρχει ενίσχυση των κυμάτων.

(Θεωρήστε ότι $\pi^2 = 10$)

Δ.3. Δύο σύγχρονες ηχητικές πηγές Π_1 και Π_2 βρίσκονται στα σημεία Α και Β αντίστοιχα, της ελαστικής επιφάνειας ενός υγρού και απέχουν κατά $d = 5\text{ m}$. Οι πηγές ταλαντώνονται κάθετα στην επιφάνεια του υγρού χωρίς αρχική φάση με συχνότητα $f = 5\text{ Hz}$ δημιουργώντας κύματα, τα οποία συμβάλλουν στην επιφάνεια του υγρού. Σημείο (Σ) απέχει κατά $r_{1(\Sigma)} = 3\text{ m}$ από την πηγή Π_1 και κατά $r_{2(\Sigma)} > r_{1(\Sigma)}$ από την πηγή Π_2 . Μετά τη συμβολή των κυμάτων σε αυτό, το (Σ) ταλαντώνεται σύμφωνα με την

εξίσωση:

$$y_{\Sigma} = 0,1\eta\mu\pi\left(10t - \frac{35}{3}\right), \text{ (S.I.)}$$

Η ταχύτητα διάδοσης των κυμάτων στην επιφάνεια του υγρού είναι $u = 3\text{ m/s}$.

α) Να υπολογίσετε την απόσταση του (Σ) από την Π_2 .

β) Να υπολογίσετε το πλήθος των σημείων ενίσχυσης που βρίσκονται πάνω στο τμήμα ΑΒ.

γ) Να προσδιορίσετε τη θέση του σημείου (Κ) το οποίο βρίσκεται επί του ΑΒ και ανήκει στην ίδια υπερβολή σταθερής απόσβεσης με το (Σ). Η υπερβολή αυτή βρίσκεται στο επίπεδο που ορίζουν τα σημεία Α, Β και Σ.

δ) Να γράψετε την εξίσωση απομάκρυνσης του σημείου (Κ) σε συνάρτηση με το χρόνο.

Δ.4. Δύο σύγχρονες κυματικές πηγές Π_1 και Π_2 βρίσκονται στα σημεία Α και Β αντίστοιχα, της επιφάνειας υγρού και απέχουν κατά $d = 4,8 \text{ m}$. Οι πηγές ταλαντώνονται κάθετα στην επιφάνεια του υγρού χωρίς αρχική φάση, δημιουργώντας κύματα μήκους κύματος $\lambda = 0,8 \text{ m}$ και πλάτους $A = 0,5 \text{ m}$, τα οποία και συμβάλλουν στην επιφάνεια του υγρού. Σημείο (Σ) της επιφάνειας απέχει κατά $r_{1(\Sigma)}$ από την πηγή Π_1 και κατά $r_{2(\Sigma)} > r_{1(\Sigma)}$ από την πηγή Π_2 . Το (Σ) ξεκινά να ταλαντώνεται τη χρονική στιγμή $t_1 = 1,1 \text{ s}$ και τη χρονική στιγμή t_2 αφού εκτελέσει 2,5 ταλαντώσεις ακινητοποιείται. Το κύμα από την Π_2 φτάνει στην Π_1 επίσης τη χρονική στιγμή t_2 .

α) Να υπολογίσετε τις αποστάσεις $r_{1(\Sigma)}$ και $r_{2(\Sigma)}$.

β) Να υπολογίσετε το πλήθος των σημείων του τμήματος ΑΣ που είναι ακίνητα τη χρονική στιγμή t_1 .

γ) Να γράψετε την εξίσωση απομάκρυνσης του σημείου (Σ) σε συνάρτηση με το χρόνο.

δ) Να υπολογίσετε το πλήθος των υπερβολών ενίσχυσης που τέμνουν το τμήμα ΑΣ μετά τη συμβολή των κυμάτων στο (Σ).

Δ.5. Δύο σύγχρονες κυματικές πηγές Π_1 και Π_2 βρίσκονται στα σημεία Α και Β αντίστοιχα, της ελαστικής επιφάνειας ενός υγρού και ταλαντώνονται κάθετα στην επιφάνεια του υγρού, σύμφωνα με τις:

$$\begin{cases} y_1 = 0,2\eta\mu\left(10\pi t + \frac{\pi}{3}\right) \\ y_2 = 0,2\eta\mu(10\pi t) \end{cases} \quad (S.I.)$$

Τα δημιουργούμενα κύματα διαδίδονται με ταχύτητα 2 m/s .

α) Να γράψετε την εξίσωση της απομάκρυνσης ενός σημείου (Σ) της επιφάνειας το οποίο απέχει κατά r_1 από την πηγή Π_1 και κατά r_2 από την πηγή Π_2 , αφού συμβάλλουν τα κύματα σε αυτό.

β) Να γράψετε τη συνθήκη ενίσχυσης για το (Σ).

<http://perifysikhs.wordpress.com>

Μιχάλης Ε. Καραδημητρίου, Φυσικός Msc

γ) Αν $r_1 = r_2$ ποιο είναι το πλάτος ταλάντωσης του (Σ) μετά τη συμβολή;

δ) Αν $r_1 = r_2$ ποιά θα έπρεπε να είναι η αρχική φάση της y_1 , ώστε το (Σ) να είναι σημείο απόσβεσης;

Δ.6. Δύο εγκάρσια αρμονικά κύματα με

$$\begin{cases} y_1 = 0,2\eta\mu 2\pi \left(\frac{t}{T} - \frac{x}{\lambda} \right) \\ y_2 = 0,2\eta\mu 2\pi \left(\frac{t}{T} + \frac{x}{\lambda} \right) \end{cases} \quad (S.I.)$$

εξισώσεις διαδίδονται με αντίθετες κατευθύνσεις σε γραμμικό ελαστικό μέσο το οποίο ταυτίζεται με τον οριζόντιο άξονα x' Ο x . Τα κύματα συμβάλλουν και δημιουργούν στάσιμο κύμα το οποίο στη θέση $O(x=0)$ εμφανίζει κοιλία. Στο σημείο $A(x_A = 0,45\text{ m})$ είναι ο πέμπτος δεσμός του θετικού ημιιάξονα. Το σημείο $B(x_B = 1,025\text{ m})$ διέρχεται από τη θέση ισορροπίας του ανά $0,2\text{ s}$.

α) Να υπολογίσετε την ταχύτητα διάδοσης των κυμάτων.

β) Να γράψετε την εξίσωση του στάσιμου κύματος.

γ) Να υπολογίσετε την απομάκρυνση του σημείου Γ ($x_G = 13/30\text{ m}$) τη χρονική στιγμή που το σημείο Δ ($x_D = 0,2\text{ m}$) βρίσκεται σε ακραία θετική απομάκρυνση.

δ) Να σχεδιάσετε το στιγμιότυπο του τμήματος ΑΒ της χορδής τη χρονική στιγμή που η απομάκρυνση του Ο ισούται με $y_0 = 0,4\text{ m}$.

Δ.7. Οριζόντια ελαστική χορδή μήκους $L = 1\text{ m}$ έχει το δεξί άκρο της Α ($x_A = 1\text{ m}$) στερεωμένο σε ακλόνητο εμπόδιο. Το αριστερό άκρο Ο ($x = 0$) είναι ελεύθερο να κινηθεί. Στη χορδή έχει δημιουργηθεί στάσιμο κύμα, με το Ο να είναι κοιλία, η οποία ταλαντώνεται με πλάτος $A_0 = 1,6\text{ m}$. Η μέγιστη ταχύτητα ταλάντωσης του Ο ισούται με $u_{\max(O)} = 16\pi\text{ m/s}$, ενώ μεταξύ των Ο και Α εμφανίζονται δύο δεσμοί.

α) Να υπολογίσετε το μήκος κύματος των κυμάτων των οποίων η συμβολή παρήγαγε το στάσιμο.

β) Να γράψετε την εξίσωση του στάσιμου κύματος.

γ) Να σχεδιάσετε το στιγμιότυπο της χορδής τη χρονική στιγμή $t_1 = 0,325 \text{ s}$.

δ) Να υπολογίσετε την απομάκρυνση του υλικού σημείου B($x_B=0,9\text{m}$) τη στιγμή που το υλικό σημείο O βρίσκεται σε ακραία αρνητική απομάκρυνση.

Δ.8. Δύο εγκάρσια αρμονικά κύματα με το ίδιο πλάτος και την ίδια συχνότητα διαδίδονται με αντίθετες κατευθύνσεις σε γραμμικό ελαστικό μέσο το οποίο ταυτίζεται με τον οριζόντιο άξονα $x'Ox$. Το κάθε κύμα εξαναγκάζει το σημείο $O(x=0)$ σε ταλάντωση της μορφής $y_0 = A\eta\mu\omega t$. Τα κύματα συμβάλλουν και δημιουργούν στάσιμο κύμα με εξίσωση: $y = 2A\sigma\upsilon\nu(5\pi x)\eta\mu(8\pi t) \text{ (S.I.)}$. Το υλικό σημείο Γ $\left(x_\Gamma = \frac{7}{15} \text{ m}\right)$ εκτελεί απλή αρμονική ταλάντωση πλάτους $A_\Gamma = 0,5 \text{ m}$.

α) Να γράψετε τις εξισώσεις των οδεύοντων κυμάτων.

β) Να υπολογίσετε την ταχύτητα του υλικού σημείου Γ, τη στιγμή που το $O(x=0)$ βρίσκεται στη μέγιστη θετική του απομάκρυνση.

γ) Υλικό σημείο Δ του θετικού ημιάξονα έχει εξίσωση

ταχύτητας $u_\Delta = -4\sqrt{2}\pi\sigma\upsilon\nu(8\pi t) \text{ (S.I.)}$. Αν το σημείο Δ βρίσκεται μεταξύ της 6^{ης} κοιλίας και του 6^{ου} δεσμού του θετικού ημιάξονα, να προσδιορίσετε τη συντεταγμένη της θέσης του Δ.

δ) Να υπολογίσετε το πλήθος των σημείων του τμήματος OΔ της χορδής, τα οποία κάθε χρονική στιγμή έχουν ίση απομάκρυνση και ίση ταχύτητα με το Δ.

